

Publieksverslag

project Grensstreken

Praktijkvoorbeelden
van gegevensuitwisseling
in de grensregio's

Waarom project Grensstreken?

Informatie-uitwisseling in de zorg houdt niet op bij de Nederlandse grens. De zorg verplaatst zich, net als de burgers, steeds vaker over de grens heen. Voor Nictiz is het van belang deze bewegingen te volgen en de ontwikkelingen in het buitenland en Nederland op elkaar aan te laten sluiten om grensoverschrijdende gegevensuitwisseling mogelijk te maken.

Eind 2019 is het project *Grens-overschrijdende gegevensuitwisseling in de grensregio's*, kortweg [Project Grensstreken](#), van start gegaan. Het doel van dit project is om de digitale informatie-uitwisseling in de grensregio's te versnellen en kennis hiervan te delen met andere (grens) regio's. Door samen te werken met regionale partijen, is het mogelijk om

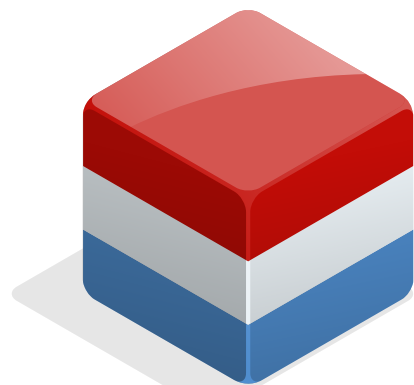
lokale belemmeringen te herkennen en samen tot een oplossing te komen.

Sinds de start van het project hebben we al twee situaties van grensoverschrijdende informatie uitwisseling succesvol verbeterd. Deze twee uitdagingen zullen in dit verslag nader worden toegelicht.

Hoe sluit dit aan in Europa?

Het belang van het opbouwen van kennis in de grensregio's vertaalt zich ook naar Europese ontwikkelingen. We werken in Nederland actief aan de implementatie van Europees beleid. Zo is Nederland in 2022 aangesloten op de Europese infrastructuur voor uitwisseling van zorggegevens (MyHealth@EU) en is door de Europese Commissie dit jaar een voorstel voor een European Health Data Space gepubliceerd. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat internationale samenwerking steeds belangrijker zal worden. De grensregio's, waarin door Nederlandse zorgorganisaties wordt samengewerkt met zorgorganisaties in België en Duitsland, is de ideale omgeving om expertise op te doen, uit te bouwen en te delen.

Samenwerking Maastricht UMC + en Uniklinik Aachen: radiologische beelden

Patient journey - oude situatie

Frank is maag- darm- leverarts (MDL) in het MUMC+ en draagt zorg voor de Nederlandse patiënten die een levertransplantatie nodig hebben. Zijn patiënten komen veelal uit de buurt van het MUMC+. Omdat de afstand tot de Nederlandse levertransplantatiecentra (Rotterdam, Leiden en Groningen) groot is, heeft het MUMC+ een samenwerking met een academisch ziekenhuis net over de grens in Aken (UK Aachen). Dit is voor zijn patiënten een erg prettige samenwerking, omdat zij in de buurt de zorg kunnen ontvangen die ze nodig hebben.

Voor Frank zitten aan dit proces wel wat extra administratieve handelingen. Nederlandse patiënten die in aanmerking komen voor transplantatie worden wekelijks in een multidisciplinair overleg in Aken besproken. Voor dit overleg zijn verschillende uitslagen van radiologie-onderzoeken nodig.

De uitslagen van het MUMC+ kunnen in verband met databeveiliging en privacy niet zomaar worden verstuurd naar het UK Aachen. Daarom worden de uitslagen op een DVD gebrand en meegenomen door de Nederlandse artsen naar het overleg in Aken.

Frank heeft regelmatig meegemaakt dat tijdens het overleg blijkt dat een benodigd beeld niet op de DVD staat of dat er aanvullend onderzoek nodig is. De besluitvorming moet dan worden uitgesteld tot een volgend overleg, waardoor de patiënt dus langer moet wachten voordat hij op de transplantatielijst kan worden geplaatst. Naast dit ongemak leidt het voor Frank en zijn collega's tot extra werk. Er zou toch een manier moeten zijn om deze uitslagen op elk gewenst moment en op een veilige manier beschikbaar te stellen aan het Duitse ziekenhuis...

Patient journey - nieuwe situatie

Frank heeft nieuwe scans gemaakt van zijn patiënt die komende week wordt besproken in het transplantatie overleg in Aken. Hij zet de uitslagen online op het Twiin-portaal, waarop het MUMC+ sinds januari 2021 aangesloten is. Hierdoor kan hij de beelden beschikbaar stellen aan andere ziekenhuizen. Niet alleen Nederlandse ziekenhuizen, maar ook Duitse ziekenhuizen. In Duitsland bestaat er namelijk een vergelijkbaar portaal: het Westdeutsche Teleradiologie Verbund. Omdat deze portalen nu aan elkaar gekoppeld zijn, kan Frank de Maastrichtse radiologiebeelden beschikbaar stellen aan zijn Duitse collega's. En hoeft hij geen DVD's meer te branden en mee te nemen naar Aken.

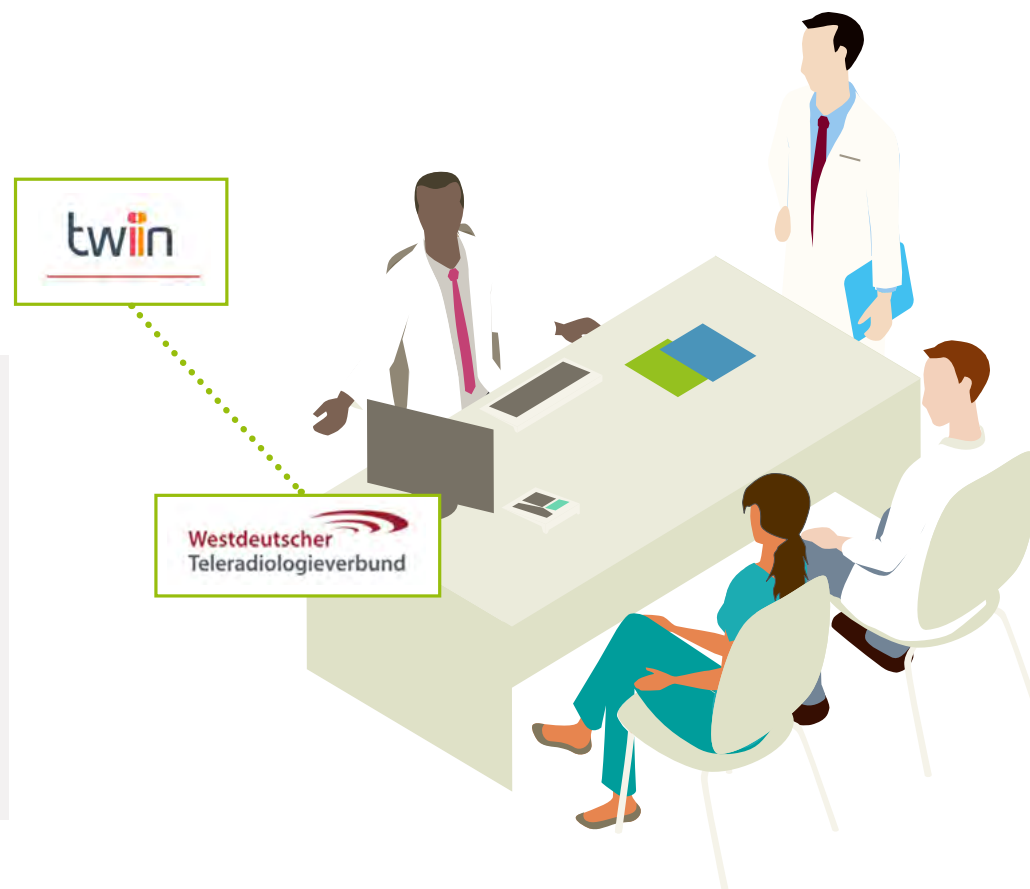
“ Bij de behandeling van onze patiënten in Aken, hebben wij er in Maastricht beslist voordeel van dat we de tijd van DVD's branden achter ons hebben kunnen laten. Om onze röntgenfoto's, CT- en MRI-scans daar te kunnen bespreken, maken we nu gebruik van de koppeling van de landelijke netwerken van TWIIN en Westdeutsche Teleradiologie Verbund. Een volgende stap is nog meer patiëntgegevens uitwisselen, zoals labuitslagen.

- Matthijs Kramer Maag-, Darm- en Leverarts MUMC+ ”

Wat betekent deze oplossing voor de kwaliteit van zorg?

De oplossing voor de uitwisseling van radiologie-beelden tussen Maastricht en Aken kan ook worden gebruikt door alle Nederlandse en Duitse ziekenhuizen die op het TWIIN-portaal en het Duitse WDTRV-portaal zijn aangesloten. Daarmee is het dus niet meer nodig dat Nederlandse patiënten zelf hun DVD meenemen als ze naar een Duits ziekenhuis gaan. En ook in bijzondere situaties, zoals de coronacrisis, kunnen medische beelden van patiënten die naar een Duits ziekenhuis worden overgeplaatst, nu veel eenvoudiger en efficiënter worden verstuurd. En is de kans op verlies of gebrek aan informatie kleiner geworden.

Samenwerking Medisch Spectrum Twente en Kreis Borken: digitale vooraankondiging

Patient journey - oude situatie

In de ambulance komt een oproep binnen. Op de *Emslandautobahn* de Duitse snelweg tussen Emden en Gronau, heeft zojuist een ongeluk plaatsgevonden. Lotte neemt de oproep aan. Zij is aan het werk als *krankenschwester*, een ambulanceverpleegkundige, bij de Duitse ambulancedienst in Kreis Borken. Samen met de *Notarzt* rijdt Lotte in de ambulance naar het ongeval.

Zodra de ambulance arriveert, begint men met de noodzorg. De arts stelt een diagnose en constateert al snel dusdanig ernstige verwondingen, dat het slachtoffer snel naar het ziekenhuis moet worden gebracht. Het Medisch Spectrum Twente (MST) in Enschede is het dichtst bij. In de ambulance neemt Lotte contact op met de afdeling Spoedeisende Hulp van het MST. Telefonisch laat ze de regieverpleegkundige de diagnose weten en welke zorg nodig

is bij aankomst in het ziekenhuis. Dit gaat niet zonder moeite, want Lotte spreekt geen Nederlands en de regieverpleegkundige kent slechts een beetje Duits. Op basis van de informatie die Lotte doorgeeft, roept de regieverpleegkundige een traumateam op. Maar door de gebrekkige informatie staat er soms een verkeerd team klaar.

Als een Nederlandse ambulance het slachtoffer zou vervoeren,

dan wordt alle informatie digitaal geregistreerd en via een digitale vooraankondiging naar het ziekenhuis-systeem verstuurd. Op deze manier heeft de regieverpleegkundige in het ziekenhuis alle informatie om het juiste team klaar te hebben staan als de ambulance arriveert. Zo kan er snel met de juiste behandeling worden gestart. En die snelheid kan van levensbelang zijn in de acute zorg.

Wat betekent de oplossing voor de kwaliteit van zorg?

In het Nederlands-Duitse grensgebied Noordrijn-Westfalen, Nedersaksen, Twente en de Oost-Achterhoek werkt men onder regie van het Netwerk Acute Zorg Euregio actief samen. Een belangrijk knelpunt in de grensoverschrijdende acute zorg is de overdracht van de Duitse ambulance naar het Nederlandse MST.

De oplossing voor dit knelpunt is om het bestaande Duitse systeem aan te sluiten op het Nederlandse ambulance-systeemnetwerk. De gegevens uit de Duitse ambulances van Kreis Borken worden tijdens de rit verzonden naar een beveiligde server. Vervolgens worden deze opgeslagen in een afgesloten gedeelte

dat alleen toegankelijk is voor het ziekenhuis waar de patiënt naartoe wordt vervoerd. Ongeacht of dit een Duits ziekenhuis is of een Nederlands ziekenhuis. Het implementeren van deze oplossing zorgt voor een snellere en duidelijkere overdracht van informatie, zodat men betere zorg kan leveren in acute situaties.

“

Op de SEH ontvangen we regelmatig patiënten die met de Duitse ambulance naar MST worden gebracht. De aankondiging gebeurt telefonisch maar is vaak summier. Een digitale aankondiging geeft ons een overzichtelijker beeld over de toestand van de patiënt, zodat we kunnen zorgen dat het juiste team voor de opvang klaar kan staan!

- Een SEH verpleegkundige van het MST

”

Patient journey - nieuwe situatie

De gegevens die de Duitse ambulance naar de centrale ambulancepost van Kreis Borken verstuurt, worden door het Nederlandse regionale ambulance-systeem opgehaald en doorgestuurd naar het Nederlandse ziekenhuis MST. Dat gebeurt al tijdens de rit, zodat de regieverpleegkundige op de SEH-afdeling informatie ontvangt over de patiënt die onderweg is. Het vooraf toesturen van deze digitale voor aankondiging, zorgt ervoor dat het traumateam sneller met de juiste behandeling kan beginnen op de SEH.

Conclusies en vooruitblik

Succesfactoren van project Grensstreken

- ✓ Alle betrokken partijen bespreken samen het knelpunt. Daarbij kijken zij naar verschillende aspecten, zoals het zorgproces, de afspraken over samenwerking maar ook de techniek die aan beide kanten wordt gebruikt. Door alle details samen te bespreken, blijkt vaak dat de elementen voor de oplossing er al zijn. Het is dan zaak om die op de juiste manier met elkaar te verbinden. Daar helpt project Grensstreken bij.
- ✓ Dankzij een subsidie van het ministerie van VWS was het mogelijk om deze voorbeelden te realiseren. Nictiz zet dit initiatief voort en zorgt zo voor een versnelling van digitale informatie-uitwisseling, óók over de grens.
- ✓ Digitale uitwisseling van zorggegevens tussen landen is een grote uitdaging. Door de relatief kleine opzet van de twee deelprojecten was vanaf het begin duidelijk wat het doel was. De werkzaamheden zijn hierdoor kleinschaliger en concreter en dit heeft ertoe geleid dat de projecten tijdig en meestal binnen een jaar tijd zijn afgerond.

Wat hebben deze oplossingen gebracht?

De juiste informatie, op het juiste moment, op de juiste plek

Door radiologische beelden digitaal beschikbaar te stellen en de vooraankondiging van de ambulance te digitaliseren is zorginformatie sneller beschikbaar en actueler. Op deze manier is de juiste informatie op het juiste moment beschikbaar om de meest passende zorg te leveren.

Veilige overdracht

Door beelden digitaal beschikbaar te stellen in een beveiligde omgeving neemt de kans af dat per ongeluk privacygevoelige informatie lekt. De kans dat een DVD op de verkeerde plek komt, is groter dan bij het digitaal uitwisselen van informatie.

Minder kans op fouten (administratief/vertalingen)

Uitslagen en interpretaties hoeven niet meer overgetypt te worden of vertaald te worden. Hierdoor is er minder kans op fouten.

Tijdwinst

De kans op uitstel of vertraging van het leveren van zorg doordat informatie niet beschikbaar is neemt aanzienlijk af door digitaal uit te wisselen.

Hoe geven we vervolg aan dit project?

De digitale gegevensuitwisseling in de zorg in Nederland en met het buitenland is ook van het ministerie van VWS een belangrijke doelstelling. Door op kleine schaal in de grensstreken tot oplossingen te komen, leer je continu bij.

Op dit moment wordt in Maastricht een vervolg gegeven aan het beeldenuitwisselingsproject. Zo willen verschillende andere afdelingen van het MUMC+ ook radiologische beelden uitwisselen met ziekenhuizen in Duitsland. Ook zoekt men voor de levertransplantaties uit of zij de lab uitslagen digitaal kunnen delen met Uniklinik Aachen.

Er zijn in Nederland nog veel meer voorbeelden van samenwerkingen in de grensregio's. De oplossingen van project Grensstreken worden ook in Nijmegen en Groningen benut. En ook langs de grens met België zijn we betrokken bij het oplossen van knelpunten bij het uitwisselen van zorggegevens over de grens.

Project Grensstreken zorgt voor het snel realiseren van oplossingen voor grensoverschrijdende digitale gegevensuitwisseling. Doordat Nictiz hier als kennisorganisatie bij betrokken is, houden we bij deze oplossingen zoveel mogelijk rekening met informatiestandaarden die in Nederland gebruikt worden. Daarnaast monitoren we Europese

ontwikkelingen. Daardoor kunnen de voorbeelden uit project Grensstreken op een later moment worden opgeschaald tot grotere uitwisselingen op Nederlands of Europees niveau.

Wil je meer informatie over de technische oplossingen of ondersteuning bij informatie-

uitwisseling in de grensregio's? Neem dan contact op met Team Internationaal: internationaal@nictiz.nl

